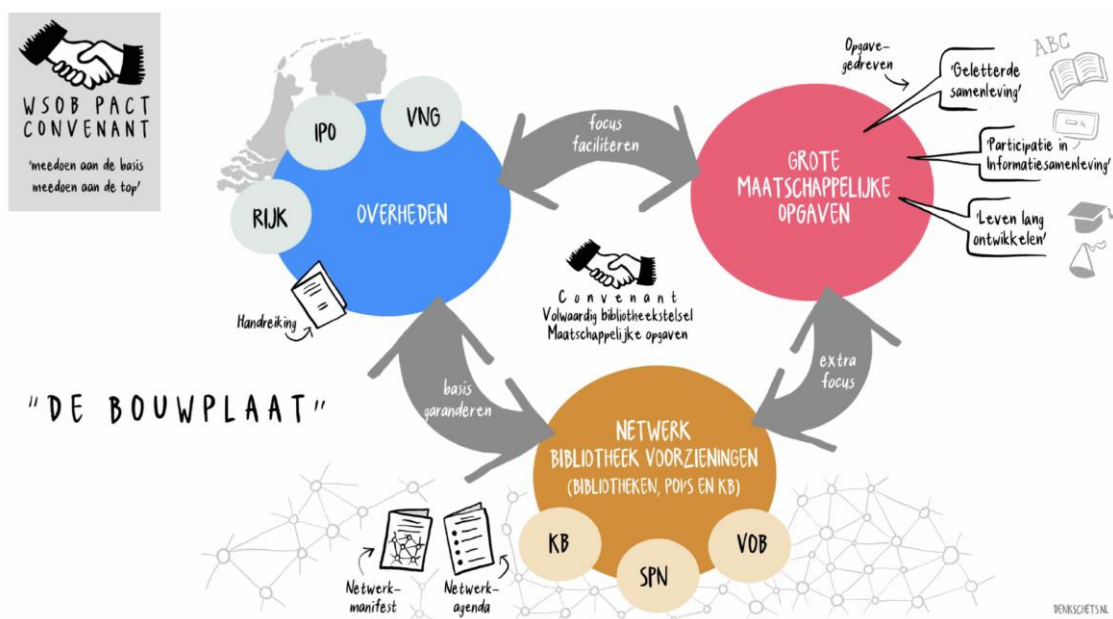

OP KOERS NAAR EEN BIBLIOTHEEK DIE KLAAR IS VOOR DE TOEKOMST

Afbeelding - visuele weergave grote maatschappelijke opgaven bibliotheekconvenant 2020-2023

SAMENVATTING MEMO

We hebben deze begeleidende memo opgesteld als bijlage van de adviesnota aan de gemeenteraad. deze memo bestaat uit de volgende onderdelen.

Doel memo

Wij willen de raad graag betrekken bij het complexe transitieproces van de bibliotheek en de vragen die daarbij zijn gesteld. Dat doen we aan de hand van een adviesnota voor de raad. Deze memo fungeert als onderlegger. Aan de hand van deze memo willen de raad informeren over het procesverloop en vragen wij advies.

Inhoud memo

1. Beschrijving ingezette koers gemeente Steenwijkerland inclusief kader en uitgangspunten, achtergrond waaronder trends & ontwikkelingen + uitdagingen voor de toekomst van het bibliotheekwerk.
2. Wat is nodig om op koers te blijven. Concrete omschrijving wat volgens de gemeente Steenwijkerland nodig is om te komen tot de gewenste bibliotheekvoorziening te komen.
3. Beschrijving van de huidige situatie, aangegeven wordt waar gemeente en bibliotheek momenteel staan in het proces en dito knelpunten.
4. Het herhuisvestingsvraagstuk wordt als specifiek onderdeel nader uitgelicht.
5. Beantwoording van de vragen die door de bibliotheek zijn gesteld.

1. BESCHRIJVING & TOELICHTING GEMEENTELIJKE KOERS

De bibliotheekwereld verandert – een goed transformatieproces is essentieel

De wereld om ons heen verandert. Dat geldt ook voor de wereld van de bibliotheek. De bibliotheek verandert van een traditionele uitleenfunctie naar een maatschappelijke en educatieve organisatie waarbij de focus ligt op drie grote maatschappelijke opgaven, te weten;

- Domein van lezen. Er zijn grote zorgen rond laaggeletterdheid en de afname van leesvaardigheid en leesplezier bij de jeugd
- De tweede grote opgave betreft de participatie van de inwoner in de informatiesamenleving
- En ten derde is er een groeiende behoefte bij inwoners in Nederland om kennis en vaardigheden op te blijven doen en te blijven leren in een snel veranderende wereld (leven lang ontwikkelen).

Daarnaast zijn er lokale focuspunten die gerelateerd zijn aan de bovengenoemde opgaven. Dat zijn huisvestingsvraagstukken, veranderend gebruik door gebruikers en een noodzaak tot samenwerking op de beoogde doelen en ambities te kunnen bereiken.

Lijn gemeente Steenwijkerland

Deze maatschappelijke opgaven zijn domeinen waarin de bibliotheek een natuurlijke rol van betekenis heeft.

Door de gemeente Steenwijkerland wordt belang gehecht aan de aanwezigheid van een aanbod van bibliotheekwerk van goede kwaliteit en voor een breed publiek en vindt dat de variëteit, hoeveelheid en kwaliteit gewaarborgd moeten blijven.

De gemeente heeft in 2018 een duidelijke koers uitgezet ten aanzien van cultuurbeleid in de brede zin van het woord en ten aanzien van het bibliotheekwerk;

1. Implementatie cultuurvisie Steenwijkerland
2. Uitwerking prestatieafspraken culturele uitvoeringsovereenkomst (CUO)
3. Hernieuwd perspectief
4. Onderzoek mogelijkheden bevorderen integrale samenwerking binnen Leven lang Leren

Ad 1 - Cultuurvisie Kansen door verbinden Steenwijkerland

In 2018 is de cultuurvisie 'Kansen door verbinden' door de raad vastgesteld. Deze visie is tezamen met het culturele veld tot stand gekomen.

In deze visie zijn voor wat betreft het bibliotheekwerk de heldere volgende doelen en uitdagingen opgenomen:

- De bibliotheek maakt deel uit van het landelijke netwerk
- Laagdrempelige voorziening voor leesbevordering en kennismaking met literatuur voor jong en oud
- Maakt kennis en informatie toegankelijk voor mensen voor wie de samenleving erg ingewikkeld is
- Heeft een rol in het voorkomen/terugdringen van laaggeletterdheid
- Aanvullende rol bij de digitale ontsluiting van lokaal erfgoed en cultuur én bij het in stand houden van de streektaal.
- Ontplooit initiatieven met lokale partners (schrijversfestival, fablab)

Om bij te dragen aan het gemeentelijke beleidsdoel 'zorgen dat iedereen kan deelnemen aan de samenleving' is er in 2018 een meerjarenbeleidsplan voor de aanpak van laaggeletterdheid aan de raad aangeboden. Belangrijke elementen in de aanpak zijn: verbreden van de aanpak naar laaggecijferdheid en digitale vaardigheden, het versterken van de signalering (en toeleiding) en het verbeteren van het aanbod door het meer toe te spitsen op de taalvaardigheden die de inwoner nodig heeft om deel te

kunnen nemen aan in de samenleving. De bibliotheek is de plek bij uitstek die een bijdrage levert in het voorkomen en/of compenseren van kwetsbaarheid waar de zelfredzaamheid van de inwoners kan worden vergroot door hen meer digitaal zelfredzaam te maken en het percentage laaggeletterden te verminderen door taal- en rekenlessen en leesbevorderingsactiviteiten.

De bibliotheek moet haar rol pakken in de transformatie van het sociaal domein en de accenten leggen op

- Bestrijden sociaal isolement: vergroting zelfredzaamheid van de inwoners door toegankelijke informatievoorzieningen voor mensen voor wie de samenleving erg ingewikkeld is en hen meer digitaal zelfredzaam maken.
- Bevordering participatie door voorkomen/terugdringen van laaggeletterdheid van volwassenen.
- Cultuureducatie – kinderen leren lezen en via literatuur hun wereld en kennis vergroten.
- Samenwerkingsverbanden aangaan met partners in het sociale domein.

Ad 2 - Prestatieafspraken : Culturele uitvoeringsovereenkomst (hierna CUO)

De gemeente Steenwijkerland en de bibliotheek Kop van Overijssel zijn in 2020 o.g.v. de cultuurvisie een culturele uitvoeringsovereenkomst overeengekomen (hierna CUO).

In deze CUO zijn prestatieafspraken op de inhoud van de dienstverlening vastgelegd. Deze afspraken zijn in gezamenlijk overleg tot stand gekomen.

De CUO is opgebouwd op de volgende componenten;

1. Invulling geven aan de 5 verplichte thema's uit de Wet op de bibliotheken waar de bibliotheek aan moet voldoen
 - a. Ter beschikking stellen van kennis en informatie;
 - b. Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
 - c. Bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
 - d. Organiseren van ontmoeting en debat;
 - e. Laten kennis maken met kunst en cultuur.
2. De CUO is aangevuld met eerder gemaakte subsidieafspraken afkomstig uit subsidiebeschikkingen
3. Uitvoering gemeentelijk beleid dat gekoppeld is aan het bibliotheekwerk waarvan beleid op bestrijding laaggeletterdheid en participatie van / bij? cultuureducatie de belangrijkste speerpunten zijn.

Ad 3 - Hernieuwd perspectief (2020)

De leefbaarheid komt, als gevolg van de coronacrisis onder druk te staan.

De gezamenlijke droom uit het coalitieakkoord 2018-2022 'Door verbinding naar resultaat' staat door de coronacrisis in een heel ander daglicht. De resterende bestuursperiode kent compleet andere uitdagingen dan twee jaar geleden werd gedacht. Ondanks deze verandering blijft 'De inwoner op 1' het leidend principe. Om dit te borgen zijn in het hernieuwd perspectief drie kernthema's benoemd, namelijk:

1. In stand houden vitale lokale samenleving;
2. Wie het nodig heeft ontvangt (basis) zorg;
3. Herstel economie en werkgelegenheid.

Financieel beleid Hernieuwd Perspectief - bezuinigingen

Een direct resultante van dit hernieuwd perspectief is dat er een verantwoordelijk financieel beleid moet worden gevoerd.

Om een sluitende meerjarenbegroting aan de raad aan te kunnen bieden, bleek al snel dat er fors moest worden bezuinigd. Voor de bibliotheek betekent dit een taakstellend budget.

In totaal is een taakstellend budget voor de bibliotheek opgenomen van € 80.000 met de volgende verdeling;

- € 50.000 reductie vanwege herhuisvesting
- € 30.000 reductie vanwege efficiëntere werkwijze na huisvesting

Dit taakstellend budget gaat in op 1 januari 2023. De gedachte achter dit taakstellend budget, los van IHP, is dat de bibliotheek op termijn uit het pand van de Rabobank vertrekt. De extra huursubsidie (€ 67.500) dat gekoppeld is aan deze huurconstructie komt daarmee te vervallen.

Ad 4 – Onderzoek mogelijkheden integrale aanpak leven lang leren Steenwijkerland

Dit onderzoek leven lang leren is in januari 2021 opgestart.

Doel van dit onderzoek is om te analyseren of er mogelijkheden zijn om onderwijs- en ontwikkelbehoefte integraler aan te pakken, waarbij de integraliteit niet alleen gaat over vraag en aanbod maar ook de wijze van organiseren + benodigde middelen (huisvesting, centraal loket etc).

Het onderzoek loopt nog en wordt op korte termijn, in elk geval voor de zomer van 2021 afgerond.

We willen benadrukken dat dit project nog loopt. Wel willen we alvast de eerste uitkomsten met u delen die relevant zijn voor de ontwikkeling van het bibliotheekwerk.

Uit de eerste gesprekken met de stakeholders is gebleken dat de bibliotheek een belangrijke sleutelpositie kan innemen.

- De bibliotheek, het VO en Scala zien mogelijkheden om onder een dak met de bibliotheek een activiteitscentrum op cultureel gebied (culturele werkplaats) voor inwoners onder de 18 jaar te laten ontstaan
- Er zijn ontwikkelingen bij de bibliotheek (locatie en functie), bij Scala (culturele werkplaats) en bij Sociaal Werk De Kop (De Buze) die zich lenen voor verzameling op één plek. Wellicht dat de gemeente hier een stimulerende rol kan spelen t.b.v. clustering op één plek in Steenwijk.
- Initieer als gemeente de vorming van een werkgroep van stakeholders (tenminste de bibliotheek, Scala, NoordWestGroep en VO) om te komen met een plan dat voorziet in een samenwerkingsstructuur en aanpak die leidt tot een keten van leermogelijkheden voor de inwoners, een online en fysiek 'bezoekadres' (fysiek is op de locatie van een van de partners in Steenwijk).
- De locaties van de bibliotheek worden in het kader van ELL genoemd als fysieke plekken waar ELL voor de inwoners in beeld gebracht kan worden.

ELL > doorontwikkeling bibliotheek

Wellicht kunnen de uitkomsten van dit onderzoek gebruikt worden voor het inrichten van een pilot rondom de doorontwikkelingen van de bibliotheek.

Vooraf ook de betrokkenheid van inwoners is een innovatieve samenwerkingsvorm tussen overheid en burger en tussen de bibliotheek en de burgers (gebruikers). Wanneer dit financiële middelen op zou leveren, dan kunnen die mogelijk ook de aanloopkosten voor de fysieke en online presentatie van ELL dekken. Ook lijken de uitkomsten van een SER-onderzoek aan te sluiten bij de ontwikkeling van ELL.

De uitkomsten worden op korte termijn gedeeld met de wethouder als stakeholders. Insteek is dat de gemeente de adviezen en aanbevelingen zal overnemen en deze verder zal uitwerken.

Uit de voorlopige gesprekken is in elk geval gebleken dat de bibliotheek een zeer belangrijke rol speelt en dat er genoeg kansen zijn t.a.v. doorontwikkeling van de bibliotheek.

Memo transitieproces bibliotheek Steenwijkerland

2. WAT IS NODIG OM OP KOERS TE BLIJVEN

Gedegen visie en meerjarenstrategie

De gemeente Steenwijkerland hecht grote waarde aan een goede maatschappelijk educatieve bibliotheek die er is voor alle inwoners van gemeente Steenwijkerland. Een bibliotheek die klaar is voor de toekomst en een bibliotheek die in staat is om te anticiperen in een veranderende maatschappij en de samenwerking weet te vinden met andere culturele en maatschappelijke partners. Dat vraagt wel om een gedegen meerjarenvisie en passende strategie. Niet alleen om, naast de reguliere programmering van de bibliotheek, de focus te kunnen leggen op de 3 maatschappelijke opgaves uit 2.1 (domein van lezen, participatie van inwoners in de informatiesamenleving en opdoen van kennis en vaardigheden bij alle burgers van 0-100 jaar, ELL).

Er spelen meer belangrijke vraagstukken, vraagstukken over huisvesting, vraagstukken over samenwerkingsmogelijkheden en vraagstukken over een financieel gezonde bibliotheek die er is voor alle inwoners.

Cultureel ondernemerschap

De gemeente vindt het van belang dat de bibliotheek een krachtige partner is en vraagt het bibliotheekbestuur om een goede toekomstvisie en een goede regie. Dat mag van een cultureel ondernemer worden verwacht. Dat die verwachting niet ongegrond is, blijkt onder meer uit het rapport '*ondernemerschap in een veranderend subsidiebeleid*' uitgevoerd door Panthea in opdracht van de Koninklijke bibliotheek van 28 mei 2015. In dit rapport worden handvaten gegeven wat onder een cultureel ondernemer wordt verstaan en wat van een bibliotheek in alle redelijkheid kan en mag worden verwacht. Zie https://www.bibliotheeknetwerk.nl/sites/default/files/2020-06/rapport_ondernemerschap_in_een_veranderend_subsidiebeleid_-_28_mei_2015_def.pdf

Contact andere gemeenten – interne benchmark

De gemeente heeft ook contact gezocht met andere gemeenten om zelf haar koers te spiegelen en te onderzoeken op welke wijze de bibliotheek opereert in andere gemeenten en op grond van welke uitgangspunten. Deze gesprekken met gemeente Westerveld, Hoogeveen-de Wolden, Zwartewaterland en Staphorst hebben ons bevestigd dat de eisen die wij als gemeente stellen aan een dergelijke koers aansluiten bij hoe deze gemeenten dit verwoord hebben. Daarnaast is er structureel overleg met andere gemeenten in Overijssel en met de Provincie Overijssel.

Advies aan bibliotheek

In de gesprekken met zowel directie als bestuur heeft de gemeente meermaals aangegeven dat de bibliotheek over de uitdagingen in gesprek moet gaan met stakeholders, zoals de plaatselijk belangen, het onderwijs en mogelijk ook andere maatschappelijke partners + het bedrijfsleven betrokken moeten of kunnen worden. Wellicht liggen er in deze samenwerkingsvormen mooie en haalbare kansen om te komen tot de gewenste doorontwikkeling.

3 BESCHRIJVING VAN DE HUIDIGE SITUATIE – WAAR STAAN WE MOMENTEEL

Concept meerjarenprogramma bibliotheek onvoldoende uitgewerkt

Het concept meerjarenplan dat de bibliotheek heeft gedeeld acht de gemeente nog onvoldoende rijp om daarmee te komen tot een toekomstbestendige bibliotheek. Het plan beschikt nog onvoldoende over een goede visie en strategische uitgangspunten over de bibliotheek van de toekomst. De verwachting is ook dat het plan nu nog onvoldoende is uitgewerkt om voor extra provinciale middelen in aanmerking te komen.

De gemeente mist nog strategische kwaliteit

- Dit uit zich in een weinig concreet meerjarenplan zonder omschrijving van de meerwaarde van de bibliotheek voor inwoners, een duidelijke toekomst visie en doorontwikkelingsplan
- Een doelgroepenanalyse ontbreekt evenals een helder overzicht van de vestigingen en de onderlinge samenhang
- Een heldere programmering voor de komende periode is onvoldoende uitgewerkt.
- De meest recente ontwikkelingen zoals het genoemde bibliotheekconvenant 2020-2023 zijn niet meegenomen.
- Er is onvoldoende gebenchmarkt en onvoldoende gekeken wat nodig is om doorontwikkeling te realiseren. Denk hierbij aan de inzet van een onafhankelijk extern deskundige die de stichting helpt om de doorontwikkeling te kunnen maken.

Gemeente mist cultureel ondernemerschap, creativiteit en regie

- De directievoering is niet gericht op het verminderen van de subsidieafhankelijkheid en verkrijgen van meer eigen inkomsten. Er wordt enkel ingegaan op kostenreductie en compensatie van oude indexatiegelden.
- Er wordt op individueel locatie niveau nog onvoldoende gestuurd op kritische prestatie indicatoren zoals kosten vs. baten.
- Alternatieve huisvestingsopties in de kleine kernen zijn onvoldoende onderzocht. De bibliotheek gaat direct uit van sluiting 3 locaties zonder te onderzoeken of er alternatieve mogelijkheden zijn.
 - De bibliotheek biedt 'de bibliotheek op school(dBos) als alternatief voor de sluiting in de 3 kernen. Onzeker is of het onderwijs deze dBos ook willen meefinancieren.
 - Daarnaast is nog onduidelijk hoe de andere doelgroepen bediend gaan worden.
 - Initiatief om vooraf met stakeholders waaronder plaatselijk belangen of onderwijs de mogelijke sluiting van 3 vestigingen te bespreken is niet genomen. Dat initiatief kwam van de gemeente.
- Het Kennislab (lab waar kinderen leren om te gaan met techniek en ontwerp) wordt opgeheven omdat de sponsoring ervan stopt. In plaats van opheffen kan ook onderzocht worden of andere ondernemers in de creatieve sector geïnteresseerd zijn om een bijdrage te doen. Het kennisLab is juist een eerste kennismaking met de werknemers van de toekomst.
- Regie in de vorm dat de bibliotheek als cultureel ondernemer de regie neemt en onderzoekt wat nodig is aan toekomstige huisvesting van de hoofdlocatie op grond van een gedegen meerjarenvisie.
 - Die regie ontbreekt vooralsnog omdat de bibliotheek vindt dat de gemeente voor huisvesting zorg moet dragen.
 - Door gemeente zijn voldoende opties aangedragen die nader verkend zouden kunnen en moeten worden. Hierbij kan het slim zijn om een extern deskundige in te schakelen die dit onderzoek verder begeleidt.
- Regie in de vorm van actief op zoek gaan naar samenwerking met andere partijen wordt gemist.
 - Om de beoogde doelen te halen kan en moet integraler worden samengewerkt met partners in de sector, zoals met Scala of de Meenthe (gezamenlijke programmering kunst en cultuur), cultuureducatie (invulling onderwijsprogramma) of andere cultureel-maatschappelijke organisaties.
 - Deze samenwerking kan ook bijdragen in het versterken van de competenties van medewerkers en vrijwilligers bijvoorbeeld door een gezamenlijke academie op te richten.
 - Deze samenwerking kan, mits slim en efficiënt ingestoken, juist leiden tot zowel een bredere culturele programmering als een verhoging van de omzet uit zaalhuur en andere neveninkomsten.

Inhoudelijk overleggen

De gemeente realiseert zich dat de opgave voor de bibliotheek niet gering is. Daarom denkt de gemeente in haar rol als ondersteuner en adviseur mee over de strategische thema's en zoekt ze actief de samenwerking met de bibliotheek.

Het afgelopen jaar zijn er meerdere gesprekken geweest tussen gemeente en bibliotheekdirectie. Insteek van deze gesprekken was duiding geven aan verwachtingspatroon en meedenken over de weg om te komen tot de gewenste bibliotheekfunctionaliteit.

De gemeente heeft aangegeven dat de bibliotheek onderzoek moet doen om te weten welke mogelijkheden er zijn op gebied van doorontwikkeling op meerjarenstrategie en herhuisvesting. Dit kan onder meer aan de hand van benchmark en praktijkvoorbeelden van andere vergelijkbare casussen. Er zijn tevens voorbeelddocumenten gedeeld met de directie.

De gemeente Steenwijkerland is van mening dat zij nog met de bibliotheekbestuur in gesprek is om te komen tot die benodigde meerjarenstrategie. De zorgen over de laatste conceptversie zijn meerdere malen met het bestuur gedeeld. Op 11 mei 2021 staat een inhoudelijk vervolgoverleg gepland waarbij de inhoud van deze conceptvisie, de prestatieafspraken en de beoogde sluiting nogmaals met directie worden doorgesproken.

Financieel beleid – handreiking gemeente

De gemeente begrijpt dat de ontwikkelingen rondom (her)huisvesting een ingewikkelde is en bovendien een tijdrovend proces. Dat geldt zeker in een Coronapandemie.

In de bestuurlijke gesprekken is aangegeven dat de gemeente de intentie heeft om in de PPN begroting van 2022-2025 een winstwaarschuwing op te nemen.

Hierbij is opgenomen dat de besparingsopdracht van € 80.000 per 1-1-2023 zeer waarschijnlijk niet gehaald kan worden. De bibliotheek heeft meer tijd nodig om de besparingsopdracht te kunnen doorvoeren.

Rol Provincie Overijssel – bijdrage in doorontwikkeling

Zoals bij de alinea van ELL al was aangegeven, is de Provincie Overijssel ook bereid om bij te dragen aan een doorontwikkeling van de bibliotheek.

De verantwoordelijk gedeputeerde van de Provincie heeft op 18 maart 2021 tijdens een bezoek aan de bibliotheek aangegeven dat zij middelen voor bibliotheekwerk tijdelijk anders willen gaan inzetten. Middelen die momenteel vanuit Provincie aan Rijnbrinkgroep beschikbaar worden gesteld. De Provincie wil onderzoeken of een deel van dat budget rechtstreeks aan de bibliotheken beschikbaar kan worden gesteld om zodoende te stimuleren dat de bibliotheek meer zelfstandig kan opereren en zich beter kan ontwikkelen tot een maatschappelijk educatieve bibliotheek die past bij de betreffende gemeente.

In de praktijk betekent dit dat bibliotheken in Overijssel vanaf 1-1-2022 een aanvraag kunnen doen voor een bijdrage van € 100.000 euro per jaar met een looptijd van maximaal 3 jaar. De voorwaarden die de provincie stelt zijn;

- dat de middelen worden ingezet voor doorontwikkeling van naar een maatschappelijk en educatieve bibliotheek dat past bij de deelnemende gemeente.
- de deelnemende gemeente draagt eveneens bij in de vorm van cofinanciering.

Deze regeling wordt de komende maanden nader uitgewerkt. De gemeente Steenwijkerland denkt op verzoek van de provincie mee over de invulling en kaders van deze regeling.

Het college overweegt om deel te nemen aan deze provinciale regeling en wil onderzoeken op welke wijze cofinanciering kan plaatsvinden.

Memo transitieproces bibliotheek Steenwijkerland

De gemeente gaat onderzoeken of aan die cofinanciering voorwaarden gesteld kunnen worden om te borgen dat aan de provinciale en gemeentelijke kaders voldaan kan worden. Bijvoorbeeld dat de gemeente als voorwaarde stelt dat de bibliotheek een onafhankelijke extern deskundige werft die aan de slag gaat met de doorontwikkeling van de bibliotheek.

SPECIFIEK UITGELICHT - VRAAGSTUK HERHUISVESTING HOOFDLOCATIE

De bibliotheek heeft een duidelijke opgave ten aanzien van huisvesting van de hoofdlocatie

Gemeente is in december 2019 door de stichting gevraagd 'mee te denken over de huisvestingsmogelijkheden'. De gemeente heeft aangegeven graag te willen meedenken en denkt nog steeds mee met de stichting ten aanzien van dit vraagstuk.

Stopzetten huisvesting hoofdlocatie

De gemeente is er van uit gegaan dat de huurovereenkomst tussen de Rabobank (verhuurder) en bibliotheek (huurder) kan worden opgezegd en de hoofdvestiging elders in een bij voorkeur gemeentelijk vastgoedobject wordt ondergebracht.

Argumenten hiervoor zijn

1. De hoofdvestiging in Steenwijk is gehuisvest in een gebouw dat gehuurd moet worden van een externe partij.
2. Deze hoofdvestiging maakt dat de gemeente sinds de inhuizing jaarlijks een extra huursubsidie verstrekt van 67.500 bovenop de reguliere huursubsidie.
3. Zowel de gemeente als de bibliotheek hebben in 2019 al aangevoeld dat de verhuurder Rabobank haar activiteiten in Steenwijk aan het afbouwen is.
4. Punt 3 is bevestigd, de Rabobank heeft op 13 april 2021 in de media laten weten dat de vestiging aan de Meppelerweg in de verkoop wordt gezet.
5. Tot slot, en niet onbelangrijk, is de gedachte dat het slimmer is om de bibliotheek te herhuisvesten op een locatie die eigendom is van de gemeente Steenwijkerland en/ of huisvesting waarbij er sprake is van het combineren van functies met andere organisaties.

Dit betekent dat er per 1-11-2022 technisch gezien afscheid genomen kan worden van deze vestiging aan de Meppelerweg. Vanaf die datum loopt de huurovereenkomst af. Indien de huurovereenkomst niet wordt opgezegd, wordt deze van rechtswege automatisch verlengd met een periode van 5 jaar.

Er geldt een opzegtermijn van 12 maanden, de huur kan per 1-1-2021 worden opgezegd.

Scenario's toekomstige huisvesting hoofdlocatie

Er is het afgelopen jaar een aantal huisvestingsscenario's gepasseerd die allemaal nog in de onderzoeksfase zitten. Naast de integratie van een bibliotheek met de unilocatie VO zijn er ook andere scenario's denkbaar;

- Herhuisvesten bibliotheek in het vrij te komen pand naast de Grote Kerk, de Klincke. Hierbij kan de bibliotheek voor grotere activiteiten gebruik maken van de gemeenschappelijke voorzieningen van de Grote Kerk.
- Herhuisvesten bibliotheek in het stationsgebouw
- Herhuisvesten bibliotheek in 1 van de nog vrij te komen schoolgebouwen locatie Stationsstraat of locatie Eekeringe. Dit is, gelet op proces van het Unilocatieproject, niet op korte termijn realiseerbaar.

Het bibliotheekbestuur heeft aangegeven een voorkeur te hebben voor integrale huisvesting samen met VO. Daarnaast ziet het bestuur ook mogelijkheden voor de stationslocatie.

De locatie de Klincke is volgens de bibliotheek voor wat betreft het aantal beschikbare vierkante meters te klein.

Bibliotheek op locatie Voortgezet Onderwijs Steenwijkerland

In de aangenomen motie is het advies meegegeven om, bij de variant unilocatie, te onderzoeken of er meer voorzieningen (bijvoorbeeld een bibliotheek) ingevlochten kunnen worden. De afgelopen maanden zijn er meerdere gesprekken ambtelijk en bestuurlijk met het bestuur van de bibliotheek én de school hierover gevoerd.

De gesprekken hebben duidelijk gemaakt dat partijen inhoudelijk niet/nauwelijks hadden gekeken naar de voordelen en nadelen van een eventuele integratie van deze voorzieningen. Tot op heden is er echter nog (te) weinig zicht op de doelgroepen en/of de integratie met het Voortgezet Onderwijs inhoudelijk van meerwaarde is.

Los of het inhoudelijk gewenst is, is wel duidelijk dat bij integratie van de bibliotheek er naast de vierkante meters onderwijs, extra vierkante meters gebouw voor de bibliotheek gerealiseerd moeten worden. Er zijn geen exacte vierkante meters bekend, zodat de gemeente geen financiële consequenties kunnen schetsen.

De nadere uitwerking om dit inhoudelijk en financieel in beeld te brengen vraagt meer tijd van de bibliotheek. Met het ontbreken van een inhoudelijk onderbouwing en financiële voordelen, heeft de gemeente voorgesteld om de integratie van de bibliotheek nu niet mee te nemen in de planvorming rondom de huisvesting van het VO.

Het voorstel is om de inhoudelijke vraagstukken rondom de bibliotheek, zoals bedoeld, mee te nemen in het traject 'Leven Lang Leren'. Aan dit project wordt er samen met alle maatschappelijke partijen een integrale aanpak opgesteld die onze inwoners stimuleert (en het ook mogelijk maakt) om van 0 tot 100 jaar te leren. Om zichzelf te ontwikkelen en te versterken om mee te kunnen doen in de samenleving. Wanneer in een later stadium blijkt dat integratie van bibliotheek met het VO inhoudelijk een welkome aanvulling voor Steenwijkerland is, kan hier alsnog een keuze in gemaakt worden.

Hoe verder?

- In het kader van herhuisvestingsvraagstuk is aan de bibliotheekdirectie geadviseerd om met de Rabobank in overleg te treden om te onderzoeken of er voor een kortere periode een andere huurconstructie kan worden aangegaan in afwachting van transitie naar een nieuwe bibliotheeklocatie.
- De Rabobank moet hierin ook een belang hebben, want automatisch verlengen van de huurovereenkomst voor een gebouw dat in de verkoop komt lijkt ongunstig.
- Daarnaast adviseert de gemeente aan de bibliotheek om een onafhankelijk extern deskundige in te zetten die de bibliotheek gaat bijstaan om te komen tot een nieuwe hoofdlocatie.

De gemeente blijft over de herhuisvestingsvraagstukken in gesprek met de bibliotheekorganisatie.

Mogelijke toekomstscenario's bibliotheekwerk

De gemeente zet zich in en blijft zich inzetten om te komen tot de benodigde doorontwikkeling. Ze wil dat blijven doen op basis van samenwerking, waarbij de bibliotheek wel gevraagd wordt om zich als een strategisch cultureel ondernemerschap te profileren.

Blijkt dat ondanks inspanningen van de gemeente we niet verder komen in de doorontwikkeling van de bibliotheek naar een gewenst niveau dat past binnen de toekomstige financiële kaders? Dan zal de gemeente onderzoek doen naar alternatieve scenario's om toch te komen tot het gewenste effect. De gemeenteraad zal ook dan actief betrokken worden bij dit proces.

4. VRAAG EN ANTWOORD BRIEF BIBLIOTHEEKBESTUUR

Een aantal vragen zijn in de memo al beantwoord, voor de volledigheid beantwoorden deze in onderstaande matrix.

De gemeente verricht veel inspanningen maar wil wijzen op de eigen verantwoordelijkheid die een bibliotheek heeft om ambities en doelen te halen.

no	Vragen	Beantwoording vragen
1	Benutten van financieringsmogelijkheden vanuit Rijk, provincie en gemeente.	Zie 3.2.2 en 3.2.3 handreiking gemeente en provincie Overijssel.
2	Benutten van extra gelden uit het Nationaal Programma Onderwijs door gezamenlijk met het onderwijs te werken aan Leesoffensief Programma's.	Dit onderdeel moet met stakeholders nader onderzocht worden, regie bibliotheek
3	Verlenen van medewerking aan sluiting kleine vestigingen en zoeken naar mogelijkheden voor alternatieve dienstverlening in de kleine kernen. Verder concentreren van activiteiten in Steenwijk, Oldemarkt en Vollenhove	Zie 3.1, Het college hecht zeer veel waarde aan een optimale leefbaarheid en ontwikkeling van onze kernen en gemeenschappen. Door de bibliotheekorganisatie moet worden onderzocht welke alternatieven mogelijk zijn om de doelgroepen tegemoet te kunnen blijven komen. Dat is op dit moment onvoldoende uitgewerkt. Hierbij nemen we in de argumentatie mee de mogelijke bijdrage van provincie Overijssel. Om die reden achten wij het onverstandig om het kind met het badwater nu al weg te gooien. Onderaan deze tabel is een onderbouwing van de besparing gegeven.
4	Meewerken aan afstoten KennisLab dan wel financiering ervan (jaarlijks € 20.000)	Idem als punt 3. Financiering van dit Kennislab vanaf start werd mede mogelijk gemaakt door de Rabobank. Wellicht zijn er ondernemers in de creatieve industrie geïnteresseerd om een bijdrage te doen juist omdat het gaat om stimuleren van creatief denken. De kinderen van het Kennislab zijn de toekomstige werknemers van deze creatieve bedrijven.
5	Herstel van de volledige prijscompensatie vanaf 2021	De vraag is wat hiermee wordt bedoeld. Als het gaat om een prijscompensatie vanaf 2021, kan wordt aangegeven dat in de PPN van 2022 een inflatiecorrectie wordt toegepast. Als bedoeld wordt dat de inflatiecorrecties van de afgelopen 10 jaar moet worden teruggedraaid, dan is het antwoord simpel. Dat is onmogelijk. In het BO van 5 december 2019 is aangegeven op welke wijze de gemeente inflatiecorrectie toepast.
6	Intrekken voorgenomen bezuiniging voor huisvesting en efficiency in 2023 en 2024 (2 x € 80.000)	Zie 3.2.2., niet intrekken, wel een winstwaarschuwing vanwege vertraging in proces vanwege Covid-19 en ontwikkelingen op gebied van huisvesting NB De 'bezuiniging' is gekoppeld aan de huursubsidie. Met het vrijvallen van de huurkosten Rabobank pand vervalt in beginsel ook deze huursubsidie (zie raadsbesluit 2011/205) Daarin staat dat een maximale exploitatiebijdrage beschikbaar wordt gesteld gedurende de huurperiode (10 jaar + 5 optie jaren)
7	Financiering van de extra huisvestingskosten in 2023 en 2024 (2 x € 16.000)	Wat kan de bibliotheek zelf hierin betekenen in de onderhandeling met de Rabobank? De Rabobank brengt extra servicekosten in rekening. Wij kunnen ons voorstellen dat, gelet op het belang dat de Rabobank heeft + de maatschappelijke belangen dat er een gesprek wordt geïnitieerd tussen Rabobank, Bibliotheek en vastgoeddeskundigen van gemeente waarbij de tijdelijke verlenging van de huurovereenkomst + de tariefstelling onderwerp van gesprek is.
8	Cofinanciering werkgeverschap indien opheffing van de WINO extra kosten veroorzaakt	Zie antwoord bij punt 1 en 3, wel van belang om over de inhoud gezamenlijk het gesprek aan te gaan.

9	Verhoging subsidie per inwoner naar provinciaal niveau	Subsidie wordt verstrekt op basis van programmering en te behalen doelen voor de samenleving. In de bibliotheekwet staat niet hoeveel subsidie verstrekt moet worden, want dat is afhankelijk van meerdere factoren waaronder type gemeente, spreidingsgebied, mate van inspanning (Taalpunt in Steenwijkerland is itt andere gemeenten bijvoorbeeld niet belegd bij de bibliotheek, maar bij Sociaal werkt de Kop, hiermee is een bedrag gemoeid van € 100.000 p/j). Grotere gemeenten hebben aan bibliotheek grotere taken op het gebied van cultuureducatie of andere specifieke thema's toebedeeld. Ook zijn er slimme samenwerkingsvormen te bedenken waardoor de bibliotheek extra inkomsten genereert zonder dat zij zelf zich direct hoeft te inspannen (bijvoorbeeld invulling programmering 'kennis laten maken met kunst en cultuur'. Vergelijken van subsidiebedragen met collega gemeenten is en blijft appels met peren vergelijken. De inspanning zou bovendien meer gericht moeten zijn op het verkrijgen van meer eigen inkomsten (zie ook rapport KB)
---	--	---

Toelichting berekening jaarlijkse kostenbesparing

Wat	Besparing per jaar	Meer inzet dBos*	Netto besparing per jaar	Toelichting
Kostenbesparing sluiting 3 vestigingen	€ 47.150	-/- 21.000*	-/- 26.150	Kosten dBos indicatief, want afhankelijk van actuele tarieven + bijdrage PO per leerling
Giethoorn € -/- 15.750				
St jansklooster € -/- 9.400				
Steenwijkerwold € -/- 22.000				

- Bibliotheek houdt rekening met ledenverlies van 50% bij sluiting (in totaal 9.000 gebruikersopbrengsten).
- Voor tegemoetkoming doelgroep basisschoolleerlingen wil de bibliotheek op school (dBos) aanbieden). Dit landelijk concept biedt de basisschoolleerlingen mogelijkheden om het lezen te stimuleren en daarmee laaggeletterdheid in de toekomst te verminderen
- In de raming is meegenomen dat van de 6 scholen er 3 zullen kiezen voor dBos concept. In het scenario heeft de bibliotheek rekening gehouden met een opbrengst van 3.000 (300 leerlingen a 10 euro bijdrage per leerling vanuit het onderwijs). Grote vraag is of het primair onderwijs wil instappen en tegen welk tarief.

Uiteindelijke maximale reductie dat met sluiting van de locatie wordt bewerkstelligd is 26.500 euro per jaar.